

Տարեկան գինը 10 բուլբի, կես տարվանը 6 բուլբ.  
Առանձին համարները 7 կոպեկով.

Թիֆլիսում գրվում են միմիային խմբագրատան մէջ.

Մեր հասցեն. Тифлисъ. Редакция «Мшакъ».  
կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

Տ Է Լ Ե Ք Օ Ն № 253.

# ՄՇԱԿ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ  
(բացի կիրակի և տօն օրերէն)

Յայտարարութիւն ընդունում է ամեն լեզուով.

Յայտարարութիւններ համար վճարում են  
իրաւաբանիւր բառին 2 կոպեկ.

Տ Է Լ Ե Ք Օ Ն № 253.

ՀԻՄՆԱԳԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

## ԲՈՂԱՆԻԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսիան և Թիւրքիան.—Ներքին Տեսութիւն.  
Ֆրանսիայի խորհուրդի ընտրութիւնները. Տեղեկութիւններ. Նամակ Պետերբուրգից. Նամակ Գերբերնից. Ներքին լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ  
ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Վերջին տեղեկութիւններ. Նամակ  
Շվեդիայից. Նամակ Պարսկաստանից.—ԽԱՌՆ  
ԼՈՒՐԵՐ.—Հեռագրութիւններ.—ԲՈՐՈՍ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐ  
ՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Պատրիարքա-  
րանի շուրջը.

## ՅԻՄՆԱԳԻՐ ԵՒ ԹԻՐԻՔԻԱՆ

Եւրոպական մամուլը վերջերս մի քանի  
մերթադրանքներ արաւ այն տարածաշրջան-  
ներէն, որոնք ծագել են Ֆրանսիայի կառավարութեան և սուլ-  
թանի մէջ հեղինակային հայտարարութիւն-  
ներէն. ինչպէս ինչպէս անգամ հեռա-  
գրութիւնները ընդհատուած են այդ  
երկու պետութիւններէն մէջ և Կ. Պօլսի  
ֆրանսիական դեսպան Կամբօն պատրաստ-  
վում է մեկնել Կ. Պօլսից:

Սյոք տալով ֆրանսիական «Sémapho-  
re» լրագիրը հետեւեալ հետաքրքրական  
տեղեկութիւններն է հաղորդում:

«Սյոք» ևս անսուղիս է թաղանթներ, որ Ֆր-  
անսիան մի կատարեալ դիվանագիտական  
ֆրանսիո կրեց հեղինակային հայտարարութիւն-  
ներէն. ինչպէս ինչպէս անգամ հեռա-  
գրութիւնները ընդհատուած են այդ  
երկու պետութիւններէն մէջ և Կ. Պօլսի  
ֆրանսիական դեսպան Կամբօն պատրաստ-  
վում է մեկնել Կ. Պօլսից:

«Հիմնվելով 1828 և 1829 թվերի դաշնա-  
դրութեան վրա, Ֆրանսիան պահանջում էր  
հայկական հայտարարութիւնները պաշտպանութիւնը  
նորի իրաւունքով, ինչպէս կարող էին այդ  
անել և Անգլիան ու Ռուսաստանը Լօնդոնի

դաշնագրի հիման վրա. Կամբօնի պահան-  
ջը պաշտպանում էր և սըր Ֆիլիպ Կեր-  
րի, բայց Հանստօ, որին Պարլիմէնթը  
բաց դեսպան Միւնիք-բէյ հասկացնել էր  
տուել, որ եթէ Կամբօն պնդի իր առա-  
ջարկի վրա, այն է՝ յայտարարել ֆրանսիական  
հովանաւորութեան տակ ընդունելու առա-  
ջարկի վրա, սուլթանը ստիպւած կը լինի  
պահանջել, որ նա յետ կանչվի կամ կը վե-  
րադարձնի նրան իր անցադիրները, —պ. Հանս-  
տօ, դարհուրած, հրաման ուղարկեց Կամ-  
բօնին դադարեցնել որ և է բանակցութիւն»:

Երկու-երեք տարի առաջ սուլթանի  
մտքովն անգամ չէր կարող անցնել յանդիմ-  
անել այդ տեսակ համաձայն լեզուով խօսել  
Ֆրանսիայի հետ, բայց եւրոպական կոն-  
ցրտի և Հանստօի բռնած ուղղութիւնը  
ուրիշ հետեւանք չէր կարող արտադրել:  
Սուլթանը, չը բաւականաւոր այդ սպառ-  
նալիքով, աւելի առաջ գնաց. «Արդ, —չա-  
րուհանում է լրագիրը—Ֆրանսիական կա-  
ռավարութիւնը արդէն մի քանի հազար  
պաշտպանական վկայագրեր էր տուել  
յոյներին: Այն րօպէից, որ յոյները յան-  
ձնվեցին թիւրքերի բարի կամքին, այդ  
վկայագրերը այլ ևս ոչ մի նշանակութիւն  
չունէին. ինքն Ֆրանսիական կառավարու-  
թիւնը ուրանում էր իր ստորագրութիւնը:  
Եւ ահա ինչ պատահեց. Ֆրանսիական  
հիւանդանոցային արձանագրութիւնը հայկա-  
ները, ունենալով իրանց ձեռքում Ֆրանսի-  
ական հովանաւորութեան պաշտպանական  
վկայագրեր, ձեռքաւորվում էին և զգուշ-  
բանաւ ոտնակոծութեան ձեռքով, իսկ խա-  
նութիւնը փակում էին: Եւ երբ նրանք  
յայտնում էին, որ գտնվում են Ֆրանսիա-  
յի հովանաւորութեան տակ, երբ նրանք  
ցոյց էին տալիս հանրապետութեան կնքով  
դրոշմով վկայագիրը, որը դնում էր նա-  
րանք Ֆրանսիայի հովանաւորութեան տակ,  
թիւրք ռազմականները և ժողովուրդները ծի-  
ծաղում էին նրանց վրա և պատառ-պա-  
տառ էին անում այդ վկայագրերը: Ի հար-  
կէ, պ. Հանստօ չէր մտածել այդ կէտի  
մասին, երբ մերժեց պաշտպանել պ. Կամ-  
բօնի առաջարկը»:

## ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

### ՊԱՏՐԱՐԱՐՔԱՐԱՆԻ ԾՈՒՐԶԸ

Կ. Պօլսի, մայիսի 3-ին

Ժամանակն եկած հասած է կարծեմ յայտնե-  
լու համար մեր պատրիարքարանի բռնած ըն-  
թացին հանդէպ իրաց ներկայ վիճակին՝ որով  
զլիւստոր դերակատարն է նոյն ինքն Օրմանեան  
պատրիարքը: Բայց բացատրութեան մասին է ա-  
ռաջ՝ պէտք է քիչ մը նորին սրբադուրութեան ան-  
ցեալը պարզել:

Օրմանեան՝ երջանկալիշատակ Ներսէս Վարժա-  
պետեանի պատրիարքութեան ժամանակ՝ 1879-ին՝  
պապականութիւնէն դարձաւ Հայաստանեայց եկե-  
ղեցւոյ ժողով իր մէջ քանի ընկերներով: Ինքը  
պապական ծնած, պապական սնած և պապա-  
կան մեծցած էր, պապական էր կոչուել, պա-  
պական նաև սիրան ու հոգին, ուստի չեմք կա-  
րող ըսել թէ համոզմամբ կամ ներքին դիտակ-  
ցութեամբ էր որ մղուեցաւ դէպի հայ եկեղե-  
ցին՝ այլ՝ Հատուցիտ և անտի—Հասունիստ կըր-  
կին կուսակցութիւններն՝ որ այն ժամանակ-  
ներն երկուստեք բարեբաւած էին՝ և որոց մէ-  
կին կը պատկանէր նաև Օրմանեան, թեւադրե-  
ցին զինքն որ հայ եկեղեցւոյ մէջ գտնէ իր  
փրկութիւնը: Այս յայտնի էր որ՝ եթէ այն ա-

տեն այդպէս չը վարուէր՝ վտանգը մեծ պիտի  
լինէր իրեն համար:

Օրմանեանի քաղաք բանեցաւ, նա հանդիպե-  
ցաւ Վարժապետեանի պէս խիստ ազատամիտ  
պատրիարքի, որ անխաղաղութիւն կը քարոզէր և  
որոյ առջև նշանակութիւն իսկ չունէին պապա-  
կան կամ բողոքական և այլն յարաբերու-  
ման ևս: Եւ ահա մը տեսնել՝ որ հայ սիրտ, հայ հոգի, հայ միտք և հայ զգա-  
ցում ունենար, այնպիսիպէ կրօնը, դաւանու-  
թիւնը ինչ ալ լինէր՝ երբեք բանի տեղ չէր  
գնել՝ մասնաւոր թէ՛ Օրմանեան երիտասարդ  
վարժապետ մէջ, գրադէտ ու լեզուաբան՝ որ  
կարող էր ծառայել Վարժապետեանի բուն  
նպատակին. ուստի Օրմանեան ճարտիվու-  
թեամբ յաջողեցաւ Վարժապետեանի անպայման  
ազատամտութիւնէն օգտուել, գրաւեց նորա սիր-  
տը և գրեթէ մէկ տարեկէն, ճիշդ 1880-ի ըս-  
կիւններն՝ Հայաստանի բարձրագոյն մէջ թե-  
մին՝ Էջմիածին՝ առաջնորդ հաստատուեցաւ իր  
կատարեալ անխորձութեամբ՝ յետ Յարութիւն  
վեհապետեանի (այժմ պատրիարք Ներսիսեանի):

Էջմիածինը՝ Վարժապետեանի պէս ժողովր-  
դական և հայրենասէր պատրիարքի մը կողմանէ  
զրկուած այս վարժապետին՝ իրեն հրեշտակ Ար-  
տուծոյ ընդունեցին, և իրաւունք ալ ունէին՝  
զի գաւառին մէջ տիրող առաջնորդական կուի-  
ներն անքան զգուշացնէին զինքն՝ որ նոր  
մարդու մը, հայրենասէր առաջնորդի մը, և  
ուսուցչի և խմատուն եկեղեցականի մը պէտքն

## ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

### ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԶԱՅՆԱԽՈՐՆԵՐԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

1897—1901 քառամեակի ձայնաւորներ ընտ-  
րութիւնը տեղի ունեցաւ մայիսի 17-ին Թիֆլի-  
սի ժողովարանի ամբարային շինութեան մէջ:  
Առաւօտեան ժամը 8-ից արդէն ընտրութեան  
հաւաքում էին: Թիֆլիսի ազգայնականութեան  
բոլոր խաւերի ներկայացուցիչներն այդ օրը  
կարելի էր տեսնել, —հասարակ ժողովրդի մար-  
դիկ, վաճառականներ, մաշկաններ, ինտելի-  
գենտիպի և դրամի ներկայացուցիչներ, պետա-  
կան ծառայողներ: Ձեռքից ձեռք էին անցնում  
տպած ցուցակները, որոնք, տարաբաղաւորա-  
բար, ինչպէս յետոյ փաստը ցոյց տուեց, շատ քիչ  
ազդեցութիւն էին արել ընտրութեան հաշիւին  
մեծամասնութեան վրա, որովհետև քուէարկու-  
մանը բոլորովին չէին ղեկավարվել այս և այն  
ցուցակով, այլ բոլորովին այլ տեսակէտներով,  
որոնց մէջ, ցաւելով պէտք է ասենք, բաւական  
մեծ դեր էր կատարել ազգայնական տեսակէ-  
տը... Օրման, մի քանի անգամ, որոնք կային  
միաժամանակ մի քանի ցուցակներում, սեպտեմ-  
բր և հոգի անցան, իսկ մի քանիները, որոնք  
ոչ մի ցուցակում չը կային՝ ընտրվեցին բաւա-  
կան ձայներով. վերջապէս միմիայն մի ցուցակի  
մէջ մտցրած անձանց մի մասը անցաւ, միւս  
մասը սեպտեմբր և հոգի անցան: Այդպիսով ոչ մի  
կուսակցութիւն ամբողջապէս յաղթող չը դուրս եկաւ,  
այլ ան-  
ցան զանազան թեկնածուներ այս այն խմբերի  
կողմից:

Մօտ ժամը 9-ին քաղաքագլխի պաշտօնակա-  
տարը յայտարարեց նիստը բացված, և սովորա-  
կան ձևակերպութիւնները կատարելուց յետոյ,  
սկսվեց քուէարկութիւնը. քուէարկվեցին 180  
հոգի. ընտրութեան թիւը մօտաւորապէս 1060  
էր: Բաւականութիւնը սկսվեց ժամը 10-ին և  
վերջացաւ ժամը 5-ին: Երեկոյեան ժամը մօտ  
6-ին սկսվեց քուէների համարելը, որ տեղե-  
կանքն զիջելով ժամը 1-ը: Ձայների առաւելու-  
թեամբ՝ ձայնաւոր ընտրվեցին հետեւեալ անձինք.  
Ալիքանով, Մ. Զ. 616 սպիտակ 438 սև  
Ալիքանով, ի. Մ. 561 » 497 »

|                                             |     |   |     |   |
|---------------------------------------------|-----|---|-----|---|
| Ալիքանով, ի. Մ.                             | 629 | » | 425 | » |
| Ալիքանով, Կ. Մ.                             | 662 | » | 397 | » |
| Անանով, Ս. Ի.                               | 571 | » | 482 | » |
| Արզումանյան-Գուրգուրու-<br>կով, ի. Մ. Ս.    | 745 | » | 311 | » |
| Արզումանյան-Գուրգուրու-<br>կով, ի. Մ. Ն. Վ. | 745 | » | 309 | » |
| Արզումանյան-Գուրգուրու-<br>կով, ի. Մ. Ն. Ե. | 633 | » | 425 | » |
| Արզումանյան-Գուրգուրու-<br>կով, ի. Մ. Պ. Մ. | 671 | » | 389 | » |
| Բեքուրով, ի. Մ. Ս.                          | 649 | » | 411 | » |
| Բելիշևի, Լ. Պ.                              | 564 | » | 496 | » |
| Բուրջարա, Լ. Ֆ.                             | 688 | » | 368 | » |
| Բուրջարա, Կ. Յ.                             | 605 | » | 455 | » |
| Վեպեկ, Փ. Կ.                                | 606 | » | 454 | » |
| Վերմիշև, ի. Ս.                              | 636 | » | 430 | » |
| Գրուշինսկի, ի. Մ. Ս.                        | 643 | » | 416 | » |
| Գրուշինսկի, ի. Մ. Պ. Ս.                     | 638 | » | 423 | » |
| Ջամբակուրիան- Օրբե-<br>կանի, ի. Մ. Գ. Ի.    | 554 | » | 508 | » |
| Ջամբակուրիան- Օրբե-<br>կանի, ի. Մ. Ս.       | 573 | » | 488 | » |
| Գուրանով, Մ. Ի.                             | 608 | » | 452 | » |
| Եւսեպով, Գ. Գ.                              | 635 | » | 426 | » |
| Խանկա, Ս. Ա.                                | 613 | » | 446 | » |
| Խրիզով, Ս. Գ.                               | 681 | » | 382 | » |
| Յովհաննիսեան, Ս. Ա.                         | 605 | » | 457 | » |
| Քալանթար, Ս. Հ.                             | 585 | » | 478 | » |
| Կարապետով, Ն. Ի.                            | 532 | » | 528 | » |
| Ղափիանի, Վ. Բ.                              | 557 | » | 511 | » |
| Կորզանով, Վ. Գ.                             | 540 | » | 524 | » |
| Կորզանով, Գ. Զ.                             | 594 | » | 467 | » |
| Կորզանով, ի. Ս.                             | 580 | » | 481 | » |
| Քալանթար, Գ. Ա.                             | 536 | » | 532 | » |
| Լուկինով, Մ. Վ.                             | 625 | » | 439 | » |
| Մալինսկի, Ե. Ս.                             | 703 | » | 354 | » |
| Մալինսկի, ի. Մ.                             | 616 | » | 443 | » |
| Մեղիկով, ի. Մ. Գ.                           | 589 | » | 470 | » |
| Մեղիկով, ի. Գ.                              | 532 | » | 530 | » |
| Մելիք-Բեքուրով, ի. Ս.                       | 556 | » | 506 | » |
| Օպոչինսկի, Պ. Ա.                            | 692 | » | 368 | » |
| Օտտոբորսկի, Ն. Ն.                           | 552 | » | 513 | » |
| Փրիզանով, Ս. Ֆ.                             | 672 | » | 387 | » |

այս մասին եղած թղթակցութիւնները):

Բարեբախտաբար այն ժամանակներն Օրմա-  
նեանի համար ուրիշ ասպարէզ մ'ալ բացուած  
էր: Մասնաւորապէս բարեբախտ իր համաժողով-  
վարժարանը կը բանար Էջմիածին մէջ՝ բայց  
վարժարանին յարմարութիւն չէր չը կար, ուստի  
Օրմանեան՝ Մասնաւորապէս տրամադրութեան  
ներքեւ դրաւ անմիջապէս իր առաջնորդարանն և  
այդ չնորհիւ արժանապատ փառաւոր վարչախ  
մուշտակ և հարկը օսմանեան լիւրայի (1000  
բուլբի). ինչպէս անհասարակաբար՝ առաջնորդա-  
կան հասցիները վերջացուցած լինելուն հա-  
մար արժանապատ էր 25 օսմանեան ուսուց  
(250 բուլբի) ամսական, զոր անընդհատ ամեն  
ամիս կը վճարէ իրեն տեղւոյն թաղական խոր-  
հրդոյ անուկն:

Անհուն էր Օրմանեանի սէրը Մասնաւորապէս  
վարժարանի՝ և նորա բարեբախտ՝ աղա Մկրտիչի  
և սորա երեք պատուական սանտուար՝ Մա-  
ղաթեան, Մոլիկեան և Արուսեանի—վրա և լիա-  
նաւ կը վարձատրուէր անհնգէ, ուստի արժան  
էր որ վարձուց փոխանակութեան իրաւունքն  
յարգուէր, պէտք էր որ Օրմանեան ալ անուա-  
նաւ յիշատակ մը թողարկէր նոյն և այդ բանին  
մէջ ալ յաջողեցաւ.—Էջմիածին աղջկանց հոյա-  
չէն մէկ վարժարան իսպառ և անվերջանալի  
կերպով Մասնաւորապէս յանձնեց՝ առերե-  
ւոյթ հարկը օսմանեան ոսկի տարեկան վարձ-  
քով և իր օրովն հաստատ դաշնագրութեան և  
պատրիարքարանի վաւերացման կնիքակերպով

|                      |     |   |     |   |
|----------------------|-----|---|-----|---|
| Փրիդոնով, Ն. Ս.      | 610 | > | 453 | > |
| Բէյտեր, Կ. Ն.        | 871 | > | 191 | > |
| Թախրով, Ի. Ա.        | 564 | > | 491 | > |
| Թամաշևիչ Մ. Ի.       | 711 | > | 350 | > |
| Տիգրանով, Լ. Ֆ.      | 537 | > | 521 | > |
| Թումանով, Ի. Մ.      | 670 | > | 387 | > |
| Ուսնիկով, Ի. Գ.      | 601 | > | 457 | > |
| Խուդաբով, Ն. Ա.      | 608 | > | 451 | > |
| Ծովիանով, Ի. Ի.      | 649 | > | 411 | > |
| Յուրիևով, Ա. Ս.      | 567 | > | 492 | > |
| Չուրկանով, Ի. Մ.     | 589 | > | 475 | > |
| Շախ-Աղիզով, Կամարա-  |     |   |     |   |
| կան, Ա. Խ.           | 729 | > | 335 | > |
| Շահ-Պարոնեանց, Մ. Ս. | 621 | > | 439 | > |
| Շիմկէլիչ, Ա. Պ.      | 555 | > | 505 | > |
| Լինֆիլդսոն, Տ. Ա.    | 638 | > | 420 | > |
| Եսկիմով, Պ. Մ.       | 536 | > | 519 | > |
| Երարյով, Գ. Զ.       | 589 | > | 469 | > |

Միւս քուէարկողները թուով 123 հոգի, չանցան. զրանք էին՝ Աբելով Վ. Գ. (431 սու. 621 սև), Ակոպով Ն. Մ. (523 սու. 536 սև), Ալիբեկով Պ. Ի. (504 սու. 551 սև), Անդրոնիկով Ի. Խ. (437 սու. 616 սև), Անդրոնիկով Ի. Մ. (520 սու. 539 սև), Ալիբեկով Լ. Ս. (420 սու. 639 սև), Ախուբով Բադրբեկ (381 սու. 672 սև), Աղապիկով Ն. Ֆ. (456 սու. 602 սև), Բաբով Ա. Ս. (530 սու. 530 սև), Բաբով Ն. Ս. (514 սու. 541 սև), Բարխուդարեանց Ա. Պ. (458 սու. 601 սև), Բուդաբով Բադր-վիչ Ի. Ս. (461 սու. 596 սև), Բուդաբով Բադր-լուսարով Ա. Ս. (421—638), Բարաթով Ի. Մ. (436—619), Բուդաբով Ի. Ս. (478—577), Բեթանե-կով Պ. Պ. (310—749), Բոգդանով Ֆ. Ի. (338—721), Բարնով Ի. Վ. (344—708), Վարձելով Կ. Ս. (351—708), Վարձանով Ա. Ի. (520—543), Վարձանով Գ. Մ. (369—689), Վարձանով Ա. Ս. (377—691), Վարձանով Պ. Ս. (435—626), Վարձանով Ս. Ի. (467—603), Վարձանով Ս. Ի. (484—575), Վարձանով Ի. Մ. (399—662), Գա-բանով Վ. Գ. (436—626), Գաբանով Վ. Ի. (399—664), Գաբանով Գ. Կ. (406—649), Գաբանով Վ. Վ. (419—638), Գաբանով Ն. Ա. (484—580), Գաբանով Ն. Ա. (498—564), Գաբանով Ս. Օ. (472—591), Գաբանով Ս. Ս. (457—600), Գաբանով Ս. Ի. (396—667), Եսանդով Վ. Ս. (436—620), Զուբով Ս. Զ. (317—746), Զեքիարով Նադիր-բեկ (360—601), Կալիբեկով Կ. Ի. (365—699), Կալիբեկով Ն. Մ. (366—694), Կանդուբով Պ. Գ. (430—630), Կանդուբով Վ. Գ. (461—609), Կանդուբով Գ. Ս. (480—578), Կանդուբով Ս. Կ. (448—615), Կանդուբով Գ. Մ. (465—597), Կանդուբով Ֆ. Ի. (443—621), Կանդուբով Ի. Ի. (390—678), Կանդուբով Ն. Ս. (467—602), Կանդուբով Ս. Մ. (406—657), Լափով Ս. Մ. (426—637), Լե-

չեվսկի Ա. Մ. (435—631), Լիսիցեանց Ս. Գ. (504—558), Մակարսկի Ֆ. Ի. (410—649), Մա-կարսկի Ս. Կ. (327—727), Մասաբով Ֆ. Ֆ. (339—739), Մեդի-Նուբարով Ս. Գ. (480—579), Մեդի-Նուբարով Ա. Գ. (280—777), Մեդի-Նուբարով Վ. Գ. (307—761), Մեդի-Նուբարով Վ. Ս. (516—544), Մեդի-Նուբարով Ս. Ա. (356—702), Մեդի-Նուբարով Ս. Ս. (362—693), Մեդի-Նուբարով Ս. Ս. (461—598), Մեդի-Նուբարով Ս. Ի. (364—624), Մամադով Ի. Ի. (461—601), Մամադով Ս. Ի. (492—572), Օդեսով Ս. Ս. (406—653), Օդեսով Ս. Ս. (434—627), Օդեսով Ս. Ս. (347—717), Օդեսով Ս. Ս. (454—612), Օդեսով Ս. Ս. (331—712), Օդեսով Ս. Ս. (514—548), Օդեսով Ս. Ս. (409—651), Օդեսով Ս. Ս. (444—619), Օդեսով Ս. Ս. (375—684), Օդեսով Ս. Ս. (471—584), Օդեսով Ս. Ս. (311—750), Օդեսով Ս. Ս. (306—735), Օդեսով Ս. Ս. (510—552), Օդեսով Ս. Ս. (336—725), Օդեսով Ս. Ս. (375—683), Օդեսով Ս. Ս. (364—700), Օդեսով Ս. Ս. (389—671), Օդեսով Ս. Ս. (437—625), Օդեսով Ս. Ս. (450—609), Օդեսով Ս. Ս. (485—573), Օդեսով Ս. Ս. (524—538), Օդեսով Ս. Ս. (447—608), Օդեսով Ս. Ս. (415—645), Օդեսով Ս. Ս. (364—696), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (511—550), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (401—655), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (354—706), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (331—731), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (384—667), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (495—566), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (490—570), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (498—558), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (396—662), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (322—737), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (374—684), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (345—715), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (489—587), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (403—657), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (425—642), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (331—733), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (504—559), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (523—537), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (506—558), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (339—713), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (491—569), Տեք-Սատուբով Ս. Ս. (460—600):

Այսպիսով ընդամենը 57 ձայնակիր, ուրեմն էլի պետք է ընտրվեն 23 ձայնակիր և 16 կան-դիդատ, որ համարվեն կը կատարվի առաջինը կիրակի օրը ընտրված 53 հոգուց 37 հայեր են, 11 առանձին, 8 վրացի, 1 զեքուսացի:

Այդ 53 հոգուց 37 հոգի հին ձայնակիրներ են, իսկ 20 հոգի նոր մարդիկ:

ՏԳԵՂ ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՐԶԻ (Նամակ Գառաւից)

III

Շատ տարիներ չեն անցել այն բարի և ար-դարձ ժամանակից, երբ կրօնը հայ գիւղացու պատկանութեան հարկը վարձապետներն ե-պիսկոպոս ձեռնարկելու եկամուտ օրէնքին հետ, ուստի պէտք էր սպասել բայց, դժբախտա-րէք իր պաշտպանը՝ Ներսէս վարձապետեան վարձապետը, և նորոյ յաջորդեց՝ Յարութիւն ե-պիսկոպոս վահագնեան՝ որ նոյնը չէր, ինչ որ էր վարձապետեան՝ Օրմանեանի համար: Բաւական արգելքներ յարուցուցան այն ատեն կրօնական ժողովը մէջ խորհուրդի առաջնորդին եպիսկոպոսանալու խնդրին, հակառակութիւն-ներ տեղի ունեցան. Յարութիւն պատրիարք կրօնի թէ ինքն է խորհուրդի կենդանի եպիսկո-պոսը. թէ օրէնք չէ՝ մինչ եպիսկոպոսը զեւ-կապրի՝ ուրիշ մի ձեռնադրուի և այլն. սակայն Օրմանեան յաղթեց այս ամենուն և յաջողեցաւ հանգուցեալ Մակար կաթողիկոսի օրով ստա-նալ իր վկայականը վահագնեան պատրիար-քին՝ թէ և բոլորովին հակառակ նորոյ կամանն ստացաւ Մակար կաթողիկոսին իր փափաքած եպիսկոպոսութեան մասունին, թաքն ու դաւա-դանը՝ զոր չատ ու ժամանակ պիտի տար իրեն պապական գերագոյն հոգեւորականութիւնը և կամ բնաւ երբեք: Օրմանեան եպիսկոպոսու-թիւնն ստանալով ալ ևս կարող չեղաւ երկար ատեն մնալ խորհուրդ (արդէն եթէ տարի ա-ռաջնորդութեանը մէջ, հաղիւ երկու տարի խ-որհուրդ անցուցած, իսկ մնացած հինգ տարին Պօլիս, Մուշ, Վան, Թիֆլիզ, Եւփրատին և այլ տեղեր պտուած է պաշտօնի և անպաշտօն ե-

համար ամենայն ինչ էր, երբ իր հասարակեան, անհատական և ընտանեկան կենսութիւնը ամբողջ բարոյական փիլիսոփայութիւնը ազդեալ գեղջուկը հինում էր միայն և եթ հաւատի էական վար-դապետութեան, յաճախակի նոյն իսկ և թիւր, սխալ բացատրութիւններ իրար եւ ոչ ոք այն ժամանակ երեւակայել անգամ չէր կարող, թէ կը հասնի մի օր, մի ժամանակ, երբ նոյն բա-րի, շարժարձ գեղջուկը (և ոչ իսկ նրա սերուն-դը), նոյն ազգայն գիւղացին իր փայլապաշտ, սի-րած կրօնը, կամ ինչպէս իրանք են ասում չլոյս հաւատը՝ կը դարձնի զգուշիկ սպեկուլիացիայի, յաճախեալ կենդանոյն նպատակներին առար-կայ: Սակայն այդ անպատեւելի տխուր իրա-կանութիւն է դարձել, և իբրեւ հասարակական մի խոշոր երևոյթ, որ իր մէջ արտացոլացնում է ժամանակակից գիւղական բարքերը, խորին ու-չադրութեան և հետաքրքրութեան առարկայ դառնալու բոլոր պայմաններն ունի: Մեր խօսքը գիւղական հայ ժողովրդի մէջ երևան եկած դա-ւանափոխական ձգտման և դրա դրոյն պատճառ-ներն մասին է:

Անշուշտ ընթերցողը հասկանում է, որ մենք չենք խօսում այնպիսի դաւանափոխութեան մա-սին, երբ մարդ իր հոգով, խղճի ազատ թելադ-րութեամբ և մտքի հաստի, կատարեալ գիտակ-ցութեամբ թողնում է մի դաւանութիւն և ըն-դունում է մի այլը. այս բանի դէմ խօսել, կը նշանակէ խօսել առաջնորդութեան, ապագայի, մարդ ազատ թելադրի, խղճի ազատութեան դէմ, կը նշանակէ դատաւարեալ այն հաստատեաններն, որոնք խորհրդների վրա միջնորդին յաւիտե-ական ճշմարտութիւններ և իրանց բոցալեզ ա-ճիւնացած սրբազան մարմինների նման աճիւ-նացրին, ցրել բերին անշարժութեան, կոյր մո-լեռանդութեան ժամանակակից կուռքերին, ան-մաս գաղափարների յաղթանակը իրանց անուն-ների հետ կտակելով ապագայ սերունդներին: Այս, մենք չենք խօսում այս բոլորի դէմ, մեր խօսքը դաւանափոխական այնպիսի ձգտումների մասին է, որ ներկայումս օրվայ չարքի է հանդի-սանում և ամենատխուր խորհրդածութիւնների առարկայ դարձնում հայ գիւղական ներքինը, բա-րոյականը:

Օրինակ, ինչ անուն կարելի է տալ այսպիսի վարձապետին, ի... գիւղում 60 տարեկան հայ գիւղացին իր բաժանայ եղբոր հետ վէճի է բերն-վում մի թիւղ հողի համար և ահա իր եղբորից (քահանայից) վրէժ առնելու համար սպառնում է դաւանափոխ լինել, կաթողիկոսութիւն ընդունել, շփոթել դաւանալ:

Մի ուրիշ գիւղում քահանայ չը կայ. թէ և մերձակայ գիւղի քահանայ կարողանում է հով-ւել այդ գիւղը, սակայն գիւղացիք այդքանով չեն գոհանում և ցանկանում են անպատճառ սե-փական քահանայ ունենալ. և ահա մի իդիօտի ականջից բռնած քաշ են տալիս դէպի Եւփրա-

դանակաւ: Իր գիտակը վար առնուցաւ, ժողո-վրդեան մեծ մասն իմացաւ իր առաջնորդին խաբուած լինելը. կառավարական պաշտօնեա-ններն ալ հաշտ աչքը չէին նայել իրեն, և սըր-բազանին ուղարկեալ ալ այս էր. միայն թէ իր քաղաքականութիւնը փոխած լինելով՝ եթէ վրիշտ մը ունէր՝ ան էր թէ—ինչու համար թիւրը կառավարութիւնը հաշտ չէր իրեն հետ... Այս բանն իր գործին չէր դար, ուստի զնաց Ալեքեան պատրիարքի գոյն ինկաւ, ձեռքի տակէ և անդալապէս դաժանաբար դեբեր խաղալ. Ար-մաշու Գալիլէականը ընդհանուր տեսութիւնն և համանուն վանքի փոխ-վանահայրութիւնն ըս-տանձնելով՝ Ալեքեանի կատարեալ խորհրդակա-նը դարձաւ և վերջապէս յաջողեցաւ, նրա չնոր-հիւ, թիւրը կառավարութեան աչքը մանկ՝ ու Ալեքեանը կաթողիկոսացնելու և եթ նպատա-կաւ, սուրբանէն Օրմանին պատճառնալով՝ զորմէն՝ Լլորիկ գոմարի (Ալեքեանի) կողմէն՝ զնել և Պօլսոյ պատրիարքի (Ալեքեանի) կողմէն՝ երբեք եկեղեցական պատգամաւոր Եւփրատին երթալ 1892-ին՝ ամենայն հայոց կաթողիկոսի ընտրութեան մասնակցելու համար: Այստեղ ա-ւելորդ կը համարիմ մի առ մի թուել այն մե-թոքայութիւններն ու Եւփրատիններն, այն պոռո-տածայն շաղկապատութիւններն ու ուղեւորա-նութիւններն և այն դաւալից նենգութիւնները, զոր ի դորձ դրաւ նա Ալեքեան պատրիարքի ընտրութիւնն յաջողցնելու համար. աւելորդ է

ծինա Եւ ինչ հրաշք. Եւփրատին ներկայ վարչու-թիւնը այս քահանայացուին համարում է ազգա-տութիւն է՝ եղել, որ Եւփրատին էլ է զգացել) և մերժում է ձեռնադրել: Չէք ձեռնադրի, հարց-նում են բարեկալ, կրօնասէր գիւղա-ցիք:—Ոչ, պատասխանում են, ձեր տիրացուն ազգա է, չատ ազգա է՛լաւ, որ այդպէս է, մենք դաւանափոխ կը լինենք, փրանկ, կաթողիկ կը դաւանալ և մեր տիրացուին տէրաւ կանենք:» Չը մոռանանք ասել, որ այս սպառնալիքնե-րը դատարկ չեն անցնում, փորձերը տեսել ենք...

Ընտանեկան կոլի, ժամանկութեան վէճ կայ, դարձեալ դաւանափոխութեան խնդիր է ծա-ղուծ:

Անյարմար ենք համարում խօսել բազմաթիւ ա-յլ զի պոռոտն և բի մասին, երբ զուտ չաճա-նադրական, կամ վրէժնորդութեան նպատակնե-րից դրդված հայ գիւղացիները խմբովին դիմում են կրօնափոխութեան՝ փոխադարձ ասելութիւն սերմանելով իրանց շուրջը: Այսպիսի դէպքե-րում ամբողջ հոգեբանութիւնը հրաշքներ է գործում. բարձր ձգվածացող, ճամարտակցի գեղ-ջուկ իմաստակը հիպոքրիզիս է՝ միայնակնե-րին, կաղմվում են ծրարներ, ապագայ նիւթա-կան բարեկեցութեան պերպակներով ցրուում է ամենքին և մասսան առանց արածը չնկատել, առանց հաշի տալու՝ դիմում է մէկի ետեկը: Եւ այսպէս հայ գիւղացին ներկայումս ցրնկրական պարզութեամբ ի վաճառ է հանում իր երեկվայ աւանդական սրբութիւնը, առանց ամակալու-ցնցոտիների մէջ կոլոված այն թշուառներից, որոնք նրա դուռը բաղկում են փլանցներ հա-ւաքելու համար, որոնք արեւին և կրակին ան-թիւ դոհներ են տուել, որովհետեւ չեն կամեցել աւելի ծանր պայմաններում ծախել իրանց հո-գու մարգարիտները...

Ինչով բացատրել հայ գիւղացու այս բարոյա-կան անկումը. ստուկալի չէ միթէ, երբ համադ-ված եւ, որ բո առաջ կանգնած մարդը պատ-րաստ է օրը մի կրօն փոխել, միայն թէ ամե-նայն օր համոզված լինի, որ այդ բանից ինքը նիւթական չաճ ունի: Այս երևոյթն արգասիք չէ՝ նրա հոգու անյարմար դատարկութեան, ուր կամաց-կամաց ընկնում կորչում են այն բոլորը, ինչ որ մինչև այժմ նրա համար թանկ էր, նը-րկական և վսեմ: Բանական մտածող արարածը այսպիսով դառնում է մի մեքենայ, խիղճը դա-դարում է թելադրելուց, և գիւղացին դառնում է մի հրէշ, որ երկու կողմէ կ համար պատրաստ է ամեն մի արեւութիւն ի վաճառ հանել, չիւր մօր ծիծը կարել, ասում է ժողովրդական ա-սացուածքը:

Ա. Ահարոնեան

Նաե գրի առնել այն ամեն վարձապետն՝ որով ստիպուեցաւ նա ամբողջապէս հեռանալ Եւփրատ-ինից և չը ներկայանալ Թիֆլիսում...

Օրմանեան թեկնածու էր Պօլսոյ պատրիար-քութեան՝ բայց խորամանկ լինելով իր փորին մէջ կը պահէր այս փափաքն: Իր պատրիար-քութեան հակառակող երկու բան կար. նախ՝ ինքը պատկանութիւնը դարձած էր, կրնար հայոց պատրիարք դառնալ, հայոց եպիսկո-պոսներն ու ժողովները կը զիջեին այդ բանին. չէ որ ողբացեալ Նար-Պէյ սրբազան չը կրցաւ յաջողիլ, և երկրորդ՝ եթէ յաջողէր իսկ՝ թիւրը կառավարութիւնն ու, սուրբանը պիտի վաւերացնէր իր ընտրութիւնն. ուստի երբեք ասպարէզ չէր ինչէր, այլ լուին կամայա-կատարութեամբ՝ իրաց հոսանքին կը հետեւէր, և ճարտար ձեռքով՝ Յարութիւն վահագնեանէ սկսեալ՝ մինչև Խալիլեան սրբազանները երբեք չէին իրա-րու բողոքովին հակապապական պատրիարքութեան կը համակերպուէր, մինչև որ, ի մեծ դժբաղդու-թիւն Տաճկաստանի հայոց, Խալիլեան սրբազան ստիպուեցաւ հրաժարիլ պատրիարքութեան ա-թոռէն և թրքապաշտ Բարդուղիմէոսին՝ հայոց պատրիարքութեան տեղապահ կարգեցաւ՝ ա-ռանց աղբայրն ընտրութեան և առանց սահմա-նադրութեան օրէնքի կիրառութեան:

(Կը շարունակվի)



աստան, այս պատճառով սկսողինական—  
ուսանական կը կոչուի արուեստանոցէն՝ որ  
բացուեցաւ մայիսի 3/15-ին՝ Սովիա թագուհւոյն  
անունան տօնախմբութեան օրը, և սկիսի վաղ-  
վի սեպտեմբերի 18/30-ին:

Մայիսի յիշեալ օրը ճիշդ կէսօրին, երբ Ոս-  
կար Բ. զօրապետին համազգեստ հագած՝ ելաւ  
ձարտարութեան պալատին արտաքին վերնա-  
տունը, ուր պատրաստուած էր իր դահլը, հետն  
ունենալով Սովիա թագուհւոյն և չորս արքայոր-  
դիքը, Գանիայ Փրեզիդենթի թագաժողովան  
և նորա կինը Լուիսա Էլիսաբեթին (որ Դուստրի  
կարողութեան թագուհւոյն Գոսկար Բ-ի եղբոր  
դուստրն է), զետպանական մարմինն՝ իւրաքան-  
չիւր պաշտօնական իր համազգեստով և չքանչա-  
նեքով, պալատական տիկիններ, այլ և այլ  
բարձրաստիճան պաշտօնատարներ՝ թէ զինուո-  
րական և թէ քաղաքական կարգէ, և ահա 400  
այլ և կին երգիչներ և 100 երաժիշտներ հնչե-  
ցուցին աղջկային երգը, որու զվարճաց ունեց-  
րեցին ըզրոր հանդիսականը. յետոյ սկսան նուա-  
գել զեղեցիկ խմբերգութիւն մը՝ զոր յատուկ  
նոյն օրուան հանդիսին համար յօրինած էր համ-  
բաւարար բանաստեղծն Carl Snoilsky, և Sten-  
hammar երգահանն ալ եղանակի վրա առած:

Խմբերգութիւնէն վերջը արուեստանոցիսին  
գահներէն, որ է նոյն ինքն Դուստրի թագաժո-  
ղովան Գոսկար Բ-ի քանի մը խօսք ուղ-  
ղեց առ թագաւորն, և թագաւորն ալ համաձայն  
բայց իմաստաւոր բանաստեղծութեամբ՝ բացուած  
հրատարակեց արուեստանոցիսին, զոր ողջունե-  
ցին ըստնունէի հարուածը թիւղանովի, զինուո-  
րական փողերու և արուեստանոցիսին չրջա-  
պատին մէջ զտնուած զանազաններուն զուարթ  
հնչիւններն, և 500 երգիչներու և երաժիշտնե-  
րու վերջին մէկ երգն: Երեւոյ էր հանդիսին  
նաեւ Mr Williams անգղիացին, որ Վիեննայի  
1873-ի արուեստանոցիսին ի վեր սովորու-  
թիւն ըրած է դաստիարակման արուեստանոցիս-  
ներու բացման, անմեղ նորօրինակութիւն մը  
որ կերելի թէ մեծ հաճոյք կը պատճառէ պա-  
րոնին:

Նորայր Ն. Բելզանդացի

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐԱԿԱՍՏԱՆԻՑ

Ուրմիա, մայիսի 1-ին

Երեւոյ օր է որ մի անգլիացի ճանապարհորդ  
հասել է այստեղ: Նա մեկնել է Պոլսից իւր եր-  
կու ամիս առաջ և չրջելով նախ Տրապիզոնի և  
կարնոյ նահանգները, այցելել է նաեւ Բիթլիզ  
և Մուշ և յետոյ վանայ քաղաքն հասնելով մի  
քանի օրեր զբաղվել է ժողովրդեան ներկայ վի-  
ճակի ըննութեամբը: Այստեղից նա ուղևորվելու  
է դէպի Սուլուզ, Սուրբուղի և Մարաշայ և  
յետոյ Թաւրիզի վրայով գնալու է Թիֆլիս: Ասում  
են որ նա բաւական նոր և հետաքրքրական տե-  
ղեկութիւններ հաւաքել է հայերի ներկայ ուղե-  
լի զրուցեան նկատմամբ, որոնց նա տեսել է իր  
ճանապարհորդական ընթացքում:

Սալմաստից լուր է ստացված, որ վանի Ա-  
մերիկեան միտինգը Մ. Ալլէնը վերջապէս  
յաջողել է 2—3 հարիւր լաւ եղևոր զինուո, ո-  
րոնց նա արդէն Շաքախեան Շահին արդայի հըս-  
հայ կողովութեան տակ ուղարկել է վասպուրական  
զինուորաց թափուրով: Ուսմանան կառավարու-  
թիւնը յատուկ ստիկան զինուորներ է ուղարկել  
մինչև Խոթուր, որպէս զի այնտեղից ուղեկցեն  
Շահին Աղային իր հօտը ապահով հասցնելու  
վան:

Արդոս

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եթ ծ աղ ա շ ա Ր ժ հ ե Ր ո ս ը: Անգլիական հա-  
մայնքին ժողովի մայիսի 20/8-ի նիստում, երբ  
արտաքին գործերի բարոն-կար Նորթոն պատա-  
խանում էր ջարդը Դիլկին Աֆրիկայի գործերի  
մասին, ներս մտաւ արքայազն ինքնապաշտան հե-  
րոս, սուլթանի անձնական բարեկամ, անգլիա-  
կան պարլամենտի անդամ Ալմէդա Բարալ և ա:  
ժողովում խկոյն բարձրացաւ ծիծաղ և հոհոց:  
Ինքզին ճանաչելով արմուկով գնաց պատե-  
րազմ, ըստից, զերի ընկաւ, քիչ էր մնում զո՛հ  
գնար յոյների կատարութեան, և ահա երբ այդ  
ողբերգական ճանապարհորդութիւնից յետոյ վե-  
րադառնում է հայրենիք, նրան ընդունում են  
համերական ծիծաղով...

\*\*\*

Մայիսի 10-ին, Հոսմի համալսարանի դահլի-  
ճում հանդիսաւոր հոգեհանգիստ կատարվեց ի  
յիշատակ պատգամաւոր Ֆրատտի, որը սպան-  
վեց Գոնաստանում, պատերազմի դաշտում:  
Այդ առիթով խմբիսին մի հանդիսաւոր ճառ  
խօսեց, որի մէջ ամենախիստ յարձակումներ  
արեց Գերմանիայի դէմ: Նրա ճառը կատարի  
ողբերութիւն առաջ բերեց ունեցողներին մէջ:  
Լսվում էին աղմուկից աղաղակներ շնորհ կոր-  
չի Գերմանիան:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԵՑ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 17 մայիսի: Բարձրագոյն հրամայ-  
ված է Նորին Մեծութեան սեփական դիւանա-  
տան կառավարիչ Տանէկովին Նորին Մեծութեան  
սեփական դիւանատան գլխաւոր կառավարիչ  
լինել:

ՕԴԵՍՍ, 17 մայիսի: Պետերբուրգից եկաւ կա-  
ռավարական Սենատի քրէական վեռալիսն զե-  
պարտամէնթ օրէր-պրօկուրոր Սլոնիսկի և այ-  
ցիւցեց Տրապիզոնի մօտ գտնուող Տերսուկա գիւղը,  
որը զատառանալկան պալատի պրօկուրորի,  
նահանգական դատարանի պրօկուրորի և դա-  
տաստանական վարչութեան ուրիշ պաշտօնեա-  
նեքի հետ միասին քննեց այն տեղը, ուր կեն-  
դանի թաղված էին ֆանատիկաւ բնագոյովից  
արաբները: Առ այժմ գտնվում են 25 դիակ-  
ներ, որոնց թաղել էր այդ արաբները նախկին  
ճգնաժամների դանդաղ տեղերում գիւղացի-ա-  
ղանդաւոր Ֆէօդոր Կովալեւ:

Կ. ՊՈԼԻՍ, 17 մայիսի: Գոնական «Արտե-  
միդի» շոգենաւը աղաւթ է թողնված զետպան-  
ների բողոքի պատճառով:

ԼՕՆԴՈՆ, 17 մայիսի: «Times» լրագրին Կ.  
Պոլսից հեռագրում են, որ Բ. Գոսկար պատա-  
խանեց զետպանների յայտագրին: Իր պատա-  
խանի մէջ նա քննութեան չէ ենթարկում խաղա-  
ղութեան պայմանները, պատրաստակաւութիւն  
յայտնելով ըստակցութիւններ վարել զետպան-  
ների հետ, հէնց որ զինադարպի ձեռնարու-  
թիւնները վերջացած կը լինեն, և ցանկութիւն  
է յայտնում խաղաղութեան դաշնագիր ստորա-  
գրել Ֆրատտու:

ՀՈՒՍ, 17 մայիսի: Գաղաքային սկսվեց  
Ալլիարիտի գործի ըննութիւնը: Մեղադրեալը  
իր ճանի մէջ ասում էր, թէ սպանութեան փորձը  
նախամտածած չէր, ապա թէ ոչ ուսում կը գոր-  
ծածէր:

ԼՕՆԴՈՆ, 17 մայիսի: «Morning Post» Կ.  
Պոլսից հաղորդում է, որ հրաման է տրված  
Սերիայից 30 բառայինները ուղարկել դէպի  
սերբ-բոզարական սահմանը: Վեց նաւեր ճանա-  
պարհ ընկան կնքված հրամաններով:

«Times» լրագրին Աթլիքից հաղորդում են,  
Գոնաց կառավարութիւնը, յոյս ունի որ պատե-  
րազմական վարձատրութիւն տալու համար իրան  
կաջողվի, երեք պետութիւններ: Թուստանի,  
Ֆրանսիայի և Անգլիայի երաշխաւորութեամբ,  
փոխառութիւն անել Գոնաստանից դուրս:

ԼՕՆԴՈՆ, 17 մայիսի: Իրանական պարա-  
մենտական կառավարութիւնը մի որպիսով կալա-  
ցիցեց, որի մէջ թաւած են բոլոր դժգոհութիւն-  
ները և վճռված է չը մասնակցել թագուհու յօ-  
բեւանի տօնախմբութեանը:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 18 մայիսի: Մայիսի 17-ին թա-  
գաւոր Կայսրը և Կայսրուհի Ալեքսանդրա Ֆէօդո-  
րովնա Օդեստայից աղկալի հետ ցարսկոե-Սե-  
լից գնացին «Ալեքսանդրա» ամառանոցը Նովո-  
Պետերսօֆում:

ՍՕՖԻԱ, 18 մայիսի: Մակեդոնական կոմիտէ-  
ները Սօֆիայում և Ֆիլիպպոսում որոշեցին  
վերջնականապէս հրաժարվել որ և է դործողու-  
թիւնից Մակեդոնիայում, որովհետեւ գործերի  
ներկայ դրութիւնը նպաստաւոր չէ դրան, և  
բողաքական կառավարութիւնը դէմ կը լինի  
դրա նման որ և է փորձին կոմիտէները կա-  
մենում են սպասել Թիւրքիայի ձեռնարկած ըե-  
ֆօրմների հետեւնքներին:

ՊԵՆԻՆ, 18 մայիսի: Նոր ուսուց բանկը բաց-  
վեց մայիսի 28-ին մեծ հանդէսով, ֆրանսիա-  
կան, բելգիական դեսպաններ և ամբողջ ուս-  
ուց կոլոնիայի ներկայութեամբ:

Կ. ՊՈԼԻՍ, 18 մայիսի: Թիւրքաց պաշտօնական  
աղբիւրները հաղորդում են, որ յունական նա-  
հանգներում թիւրքաց կառավար զինուորներին  
վերադրված յանցանքների մեծ մասը կատարել  
են այն կառավարները, որոնց յունական զօր-  
քներ անձակել էին բանտից յետ նահանջման  
Թանանակ, և այդ բանը հաստատում են այնտեղ  
եղած թղթակիցները:

Կ. ՊՈԼԻՍ, 18 մայիսի: Բ. Գոսկար խնդրում է  
զետպաններին զրդել յունաց պատուիրակներին  
գալ թիւրքաց գլխաւոր բանակը զինադարպի  
ժամանակամիջոցը որոշելու համար:

ԲՈՒՄԱՐԻՍ, 18 մայիսի: Թագաժողովի իշ-  
խանի առողջական դրութիւնը վտանգաւոր է,  
բայց առողջանալու յոյս կայ:

ՀՈՒՍ, 18 մայիսի: Ալլիարիտի գործը եր-  
րադառնալով Ալլիարիտի մեղաւոր ճանաչեցին:  
Գաղաքային դատարանից նրան տաժանակիր  
աշխատանքներին և ուրիշ պատիւներին ցմահ:

Գաղաքային շատ անպատկառ էր պահում  
իրան:

ՀՈՒՍ, 18 մայիսի: Մայիսի 16-ին, երեկո-  
յան, Պալատիայում, Լեւչէ նահանգում, մեծ  
երկրաշարժ էր, որ նկատելի էր նոյնպէս Բա-  
րիում, Տրիքոլում, Օպրիդում, Մալեթի-  
պում, Բէլիում, Գիւկարբիպում, Մէսենում,  
Մինիում, Պորտիպում, Խիլիում, Հոսմում և  
Սիէնում:

ՊԱՐԻՋ, 19 մայիսի: Գոնաստանը, ըստ երե-  
ւոյթին, չի առարկի խաղաղութեան դաշն կա-  
պելու դէմ՝ այնպիսի պայմաններով, որ առա-  
ջարկում է Թիւրքիան, պետութիւնների համա-  
ձայնութեամբ:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՈՐՍԱ

| Մայիսի 16-ին                                     |          |
|--------------------------------------------------|----------|
| Լոնդոնի վրա 10 ֆունտ արծէ. . . 93                | ր. 95 4. |
| Ներքին վրա 100 մարկ . . . 45                     | » 90 »   |
| Պարիզի վրա 100 ֆրանկ . . . —                     | » — »    |
| Ռուկի . . . արծէ . . . —                         | » — »    |
| Մաքսային կուպոններ . . . 149                     | » — »    |
| Բորսային դիվիդենդ . . . 5 1/2                    | — 70/0   |
| 4 1/2 0 պետական բենտա . . . 99                   | » — »    |
| Ներքին 5 0/0 առաջին փոխառութիւն . . . 285        | » — »    |
| — երկրորդ . . . 247                              | » — »    |
| 5 0/0 գրաւ. թղթ. աղւ. կալ. բանկի . . . 206 1/2   | » — »    |
| 5 0/0 պետական երկաթուղ. բենտա . . . —            | » — »    |
| 4 0/0 ներքին փոխառութեան . . . 98 3/4            | » — »    |
| 4 1/2 0 գրաւ. թղթ. աղւ. կալ. բանկի . . . 100 1/8 | » — »    |
| Աղւ. կալ. Պետ. բանկի խաղաղութիւն . . . —         | » — »    |
| 4 1/2 0 3 վկայակ. գիւղ. հող. բանկի . . . 101 3/8 | » — »    |
| Փոլս. կրեդիտ. ընկեր. մետալ. . . —                | » — »    |
| Պետերբուրգի քաղաքային կրեդիտ. . . 100 1/2        | » — »    |
| Ընկերութեան օրինգայիններ . . . 101 1/4           | » — »    |
| Մոսկույի քաղաք. օրինգայիններ . . . 100 1/4       | » — »    |
| Օրէնայի . . . —                                  | » — »    |
| Թիֆլիսի . . . —                                  | » — »    |
| Թիֆլիսի կալ. բանկի 6 0/0 . . . 101               | » — »    |
| 5 0/0 . . . —                                    | » — »    |
| 99 3/8                                           | » — »    |
| Քուլթայի . . . —                                 | » — »    |
| 101                                              | » — »    |
| 5 0/0 . . . —                                    | » — »    |
| 99 1/2                                           | » — »    |

Խմբագիր՝ ԱԼԷԿՍԱՆԴՐ ԲԱՆԱԹԱՐ

Հրատարակիչ՝ ԱՆԴՐԵՍԱՆ ԱՐՄԻՈՒՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՅԱՆՁՆ ԵՄ ԱՌՆՈՒՄ ՀԱՄԵՄՏԱՐԱՐ ԷԺԱՆ  
ԳՆՈՎ՝ ուղղել ֆասաղի շտուկատուրկան ա-  
ռանց սիւները դնելու, կապել երկաթի կա-  
պելով երկրաշարժից դուրսացած ճիւղերը,  
ոսկիջրել տաճարները խաչեր, գործել զրմ-  
բէթները վրա, բարձր և երկիւղալի տեղե-  
րում: Ընդունում են հերկիւն ամենատարակ  
պատուէրներ, ունենալ յանձնարարականներ:  
Հասցեն՝ ռուսաց սեմենարիայի տուն, պոլ-  
սեցի Բելիքեան: (№ 57) 2—5

ԱՆՆԱ ՇԱՂՈՒԲԱԹԵԱՆՑ, ՄԱՐԻԱՄ և ՆԱԶԱՐԷԹ ՏԻԳՐԱՆԵԱՆՆԵՐԸ որտի ցաւով յայա-  
նում են աղգականներին և ծանօթներին, առաջինը իր մօր, միւսները՝ իրանց մեծ մօր

**ՍՕՖԻԱ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ ԿԱՄՍՏՐԱԿԱՆԻ**

(Ոչ ն եւ ա Մ է լ ի ք Վ զ ա մ ա լ ե ա ն )

մասկան մասին, որ տեղի ունեցաւ մայիսի 19-ին: Գողարկաւորութիւնը տեղի կունենայ  
չորեքշաբթի օրը, մայիսի 21-ին, առաւօտեան ժամը 9 1/2-ին, հանգուցալի բնակարանից  
Սաղապայ փողոց (Սուլալի) տուն Էֆէնդեանցի, № 56, դէպի Մաշուս. ս. Գէորգ եկեղեցին,  
այնտեղից խօջովանը:

Հոգեհանգիստը այսօր երեկոյեան ժամը 7-ին:

1—1

**ԱՏԱՄՆԵՐՈՒԹԻՒՆ-ԸՆԴՈՒՆԱՐԱՐՆ ԵՐԵՒԱՆՈՒՄ**

**Մ. Մ. ՄԱՐԴԱՐԵԱՆՑԻ**

Հիւանդների ընդունելութիւնը սկսվելու է յունիսի 1-ից: Գանձն է առնում հիւանդ ատամ-  
ների ԲՈՇԿԵԼ, ԼՅՆԵԼ, և ՆՈՐ ԱՏԱՄՆԵՐ ՇՈՒՆԵԼ:

(№ 56) 3—10

**BATEAUX A VAPEUR FRANÇAIS N. PAQUET ET C<sup>ie</sup>**

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱՎԱԳՆԱՅՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

**Ն. ՊԱԿԵ ԵՒ ԸՆԿ.**

Կանոնաւոր և ուղղակի նաւաւաղացութիւն ՄԱՐՍԵՅԼԻՑ ԲԱՐՈՒՄ, չորեքշաբթի օրերը, երկու չաքա-  
թը մի անգամ, սկսած յունիսի 25/6-ի չորեքշաբթից:

Եւ հակառակը՝ Բաթումից Մարսել, մտնելով Տրապիզոն, Սամսոն և Պոլս: Մեկնում է Բաթու-  
մից՝ չորեքշաբթի, 28 մայիսի (յունիսի 2) ՍՄԻՍՍԱՆԻ չորեքշաբթի, նաւաւոր ԳԱՐԻՍ և այդպէս չա-  
րունակաւար, երկու չաքաթը մի անգամ, չորեքշաբթի օրերը, ժամի 4-ին ճաշից յետոյ: Բա-  
թումից Պարիզ ուղղակի հաղորդակցութեան տոնախմբեր տրվում են սովորականից

Պալատ գն եր 0 վ. Ապրանքների և ճանապարհորդների մասին հարկաւոր տեղեկութիւններ  
ստանալու համար թող բարեհաճեն զիմե ընկերութեան գործակալներին:

ԲԱԹՈՒՄԻՈՒՄ—պ. Վիկտոր ԴԱՐԵՆ, Նաբեբէթնայա: ԹԻՖԼԻՍԻՈՒՄ—պ. Օ. Գ. Բարեկենդա-  
կեանին, Սիւնի փող. Նախկին Արժուոնու քաղաքաւար: ԲԱՐՈՒՄ—պ. Ս. Դիւրաբեանին, Կոլիւքեա-  
նիկայա հրապարակ: ՆՕՎՈՐՈՍԻՅԱՎ—պ. Միլիտի Զերչինրոգերին:

(№ 16) 20—20